

## การสื่อสารกับสื่อสารมวลชน

พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์

### ความสำคัญของสื่อสารมวลชนกับบริการทางการแพทย์

การสื่อสารมวลชน (mass communication) เป็นการสื่อข้อมูลข่าวสารผ่านผู้รับในคราวเดียวกันจำนวนมาก ไม่ว่าจะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุ หรือโทรทัศน์ การสื่อสารลักษณะนี้ต่างจากการสื่อสารแบบรายบุคคล ตั้งแต่รูปแบบ ลักษณะการนำเสนอข้อมูล จนถึงผลต่อกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปการสื่อสารมวลชนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลและผู้รับข้อมูลค่อนข้างน้อย แต่ปัจจุบันมีการพัฒนาวิธีนำเสนอทำให้สามารถสื่อสารในลักษณะสองทางได้มากขึ้น ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่ถูกจัดทำขึ้นภายใต้การสนับสนุนด้านการเงินจากองค์กรต่างๆ ลักษณะเฉพาะดังกล่าวทำให้การสื่อสารมวลชนเป็นการสื่อสารในเชิงกว้าง ไม่เน้นรายละเอียดในทางลึก ต้องการผลต่อกลุ่มเป้าหมายคราวละมากๆ และเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเชิงพาณิชย์มากกว่าการสื่อสารแบบรายบุคคล นอกจากนี้ ข้อมูลข่าวสารซึ่งจะถูกถ่ายทอดผ่านสื่อสารมวลชนยังมีผู้เกี่ยวข้องอีกหลายฝ่าย ซึ่งทำหน้าที่ร่วมกันพิจารณาว่าข้อมูลใดควรถูกนำเสนอต่อผู้บริโภค รูปแบบการนำเสนอ และช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การนำเสนอ ดังนั้น การทำงานของแพทย์ด้านสื่อสารมวลชน จึงมีองค์ประกอบอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย นอกเหนือจากข้อมูลทางวิชาการที่ถูกต้อง

### ความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชน

ความสัมพันธ์ที่ดีนำไปสู่ความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งการสร้าง  
ความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อ ไม่ต่างกับการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลทั่วไป เพียง

คำหนึ่งถึงว่าทุกคนต้องการความเข้าใจและให้เกียรติ จะทำให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีได้ไม่ยาก นอกจากนี้ ควรระลึกเสมอว่าสื่อทำงานหนักไม่แพ้แพทย์ และมีเวลาจำกัดในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอให้ทันเวลาและทันเหตุการณ์ ดังนั้น นอกจากผู้นำเสนอข้อมูลผ่านสื่อต้องทำงานหนัก เพื่อให้ได้ข้อมูลทางวิชาการที่น่าเชื่อถือแล้ว ยังต้องเร่งรัดในเรื่องของเวลาเพื่อให้สื่อได้พิจารณาข้อมูลและกำหนดรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจบนพื้นฐานของประโยชน์สูงสุดซึ่งผู้บริโภคจะได้รับ นอกจากนี้ ข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพซึ่งต้องการนำเสนอ นอกจากจะมีความถูกต้องน่าสนใจในเชิงวิชาการแล้ว ยังต้องได้รับความสนใจในเชิงการตลาดด้วย

### การสื่อสารให้เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ

ข้อมูลทางวิชาการหลายเรื่องดูน่าสนใจในมุมมองของแพทย์และนักวิชาการ แต่สำหรับสื่อมวลชนแล้วอาจไม่ใช่เรื่องที่น่าสนใจ ดังนั้น การนำเสนอเนื้อหาวิชาการที่เคร่งเครียดให้ดูน่าสนใจสำหรับสื่อจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อการได้รับพิจารณาเสนอสู่สาธารณชนต่อไป เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างเนื้อหาทางวิชาการและความน่าสนใจของข้อมูล การนำเสนอข้อมูลทางการแพทย์ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- เป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ

การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ ในช่วงที่มีข่าวครึกโครมอยู่จะทำให้สื่อทำงานได้ง่ายขึ้น เช่น ช่วงที่มีการระบาดของโรคมือเท้าปากในเด็ก นอกจากความรู้เรื่องโรคที่กุมารแพทย์ต้องเกี่ยวข้องแล้ว การใช้โอกาสนี้สอดแทรกหลักสุขวิทยาพื้นฐาน อันนำมาซึ่งสุขภาพอนามัยที่ดีสำหรับการป้องกันโรคติดต่ออื่นๆ จะเป็นประโยชน์มากขึ้น เช่น การล้างมือก่อนรับประทานอาหารหลังจากออกจากห้องน้ำ การป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อทางระบบทางเดินหายใจ ด้วยการใส่หน้ากากอนามัย

- **ส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก**

การนำเสนอเรื่องราวผ่านสื่อ ควรนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก และควรเป็นข้อมูลที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าได้ผลในทางปฏิบัติ ทั้งเพื่อความน่าสนใจ และประโยชน์ในการนำไปใช้ของผู้รับข้อมูล เพราะผู้รับข้อมูลมีความสามารถในการรับรู้ที่ต่างกัน ข้อมูลบางเรื่องเกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้คนจริงแต่เป็นคนกลุ่มเล็ก ๆ เช่น การป้องกันอาการปวดศีรษะของนักบินระหว่างปฏิบัติงาน ซึ่งจะได้รับความสนใจน้อยในด้านสื่อสารมวลชน

- **เป็นความรู้ใหม่**

การนำเสนอเรื่องราวที่เป็นความรู้ใหม่ เป็นดาบสองคมที่ผู้นำเสนอควรพิจารณาให้รอบคอบ เพราะสื่อเองต้องการเป็นผู้นำในการนำเสนอข้อมูลใหม่ๆ แต่ในเชิงวิชาการข้อมูลใหม่จำนวนมากมาย เป็นเพียงผลการศึกษาวิจัยที่ยังไม่ได้มีการติดตามผลดีผลเสียในระยะยาว หรือบางครั้งเป็นเพียงการทดลองในห้องทดลอง เท่านั้น ซึ่งอาจทำให้มีการนำมาใช้จนเกิดโทษหรือมีปัญหาต่อความเข้าใจผิดของผู้รับข้อมูลได้ เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดนกในไก่ที่กำลังมีปัญหาในช่วงของการระบาดไข้หวัดนก หรือกรณีมีคนนำวิธีการเลี้ยงลูกแมวมาใช้กับลูกของตัวเอง เพราะมีนักวิชาการนำเสนอผลการทดลองเรื่องการเลี้ยงลูกแมวว่าสามารถสร้างพฤติกรรมนิสัยที่ดีได้

- **มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ**

ข้อมูลทางการแพทย์โดยทั่วไปมักมีเนื้อหาทางวิชาการที่เข้าใจยากสำหรับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นนามธรรม ดังนั้น หากสามารถนำเสนอให้ง่ายต่อการเข้าใจ เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติที่ปฏิบัติตามได้ง่าย จะทำให้ข้อมูลนั้น น่าสนใจและชวนติดตาม

- **มีความน่าเชื่อถือ**

ทั้งในส่วนของข้อมูลและความเชื่อถือในตัวบุคคล เป็นสิ่งที่ทำให้ได้รับการยอมรับจากสื่อด้วยเช่นกัน

### **การทำงานของสื่อมวลชน**

ความเข้าใจการทำงานของสื่อแต่ละประเภท จะทำให้สามารถทำงานกับสื่อได้ราบรื่นมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อสังคม

### **ข่าวโทรทัศน์**

การนำเสนอในลักษณะนี้อาจเป็นการแถลงข่าวในประเด็นที่น่าสนใจ หรือสัมภาษณ์ประเด็นต่างๆ ที่สื่อต้องการนำเสนอ หรือสารคดีข่าวซึ่งมีความยาวและรายละเอียดมากกว่าการนำเสนอในรูปแบบของข่าวประจำวัน บรรณาธิการข่าวจะมีหน้าที่กำหนดการทำงานรายวันว่า จะส่งทีมข่าวไปทำข่าวที่ไหน อย่างไร ซึ่งในหนึ่งทีมจะประกอบไปด้วย ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ พนักงานขับรถ หรือหากเป็นข่าวที่ต้องรายงานสดจากสถานการณ์จริงจะมีผู้ประกาศ บรรณาธิการข่าว หรือรถถ่ายทอดสดไปด้วย เมื่อผู้สื่อข่าวออกไปทำข่าวโดยแล้ว จะนำเนื้อหาและประเด็นกลับมาเรียบเรียง ส่งต่อให้บรรณาธิการข่าวพิจารณาตรวจสอบแก้ไข รวมถึงพิจารณาด้วยว่าข่าวใดเหมาะสมที่จะนำเสนอ และจะนำเสนอในข่าวภาคใด ก่อนนำเสนอผ่านหน้าจอโทรทัศน์โดยผู้ประกาศต่อไป รายงานข่าวโทรทัศน์ เป็นการนำเสนอที่มี visual impact สูง เพราะนำเสนอด้วยภาพ แต่เนื้อข่าวไม่สามารถลงในรายละเอียดได้มาก จึงต้องอาศัยการเตรียมข้อมูลที่ดี เพื่อสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็นในเวลาจำกัด การนำเสนอข้อมูลส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอข้อมูลผ่านเนื้อข่าวและการสัมภาษณ์ แต่การสัมภาษณ์มักมีเวลาไม่มากนัก และเสียงสัมภาษณ์ที่ถูก

เลือกออกอากาศ อาจไม่ใช่ประเด็นที่แหล่งข่าวต้องการนำเสนอ ดังนั้นการจัดเตรียม news release ที่มีเนื้อหาข้อมูลสำคัญครบถ้วน แต่มีความกระชับไม่ยาวเกินหนึ่ง หน้ากระดาษเอ 4 จะทำให้ผู้สื่อข่าวและทีมข่าวสามารถนำข้อมูลเสนอในภาคข่าวได้ ครบถ้วนเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมมากขึ้น

### News Release

เป็นการเตรียมข้อมูลเพื่อให้สื่อสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้สะดวก รวดเร็วอันนำมาซึ่งโอกาสที่ข้อมูลข่าวสารจะถูกเผยแพร่อย่างถูกต้องตรงประเด็นมากขึ้น news release ควรประกอบด้วย

1. หัวข้อเรื่อง
2. หัวข้อข่าวที่สำคัญ
3. เนื้อเรื่อง ควรมีคำพูดหรือบทสัมภาษณ์ ผู้ที่มีชื่อเสียงซึ่งอาจเป็นที่รู้จักใน เครื่องหมายคำพูดเพื่อให้น่าสนใจต่อการนำเสนอมากขึ้น ควรครอบคลุม 5 W คือ Who What When Where Why

4. บันทึกถึงบรรณาธิการ เช่น สามารถ download ภาพได้จากเว็บไซต์ไหน
  5. ผู้ที่สามารถติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้
- จากข้อ 1 และ 2 มีความสำคัญมากต่อการถูกเลือกขึ้นมาพิจารณาโดย บรรณาธิการว่าเรื่องนั้นๆ น่าสนใจในเวลา สถานการณ์ หรือเหมาะกับสื่อนั้นหรือไม่

### รายการวิทยุ

รายการวิทยุมีทั้งรูปแบบรายการสดและบันทึกเทป ซึ่งในรายการสดสามารถ สื่อสารสองทางระหว่างผู้ให้ข้อมูลและผู้ฟัง ส่วนการบันทึกเทปสามารถทำได้ล่วงหน้า ตามความสะดวกทั้งของผู้ดำเนินรายการ สถานี และวิทยากร รายการวิทยุที่

เกี่ยวข้องกับสุขภาพมักมีผู้ดำเนินรายการประจำ ทำให้มีความคุ้นเคยกับวิชาการด้านสุขภาพพอสมควร แต่บางเรื่องที่มีความซับซ้อน อาจต้องอาศัยความช่วยเหลือจากวิทยากรบ้าง ตามปกติรายการวิทยุที่ไม่ใช่ประเด็นด่วน มักมีการติดต่อประสานงานกันเป็นการล่วงหน้า ผ่านผู้ประสานงาน หรืออาจเป็นผู้ดำเนินรายการโดยตรง ผู้ประสานงานจะแจ้งประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์พูดคุย ซึ่งวิทยากรสามารถแจ้งประเด็นที่ต้องการนำเสนอ และประเด็นที่ไม่สะดวกในการนำเสนอก่อนออกรายการ นอกจากนี้อาจลองตรวจสอบรูปแบบของรายการประเมินผู้ดำเนินรายการ ทักษะคดีและความเข้าใจในประเด็นที่จะมีการพูดคุย ด้วยการลองเปิดฟังรายการดูก่อนล่วงหน้า การประสานงานควรชักซ้อมในรายละเอียด อาทิ เวลาเข้ารายการ หมายเลขโทรศัพท์พื้นฐานที่สะดวกสำหรับวิทยากร ระยะเวลาออกอากาศหรือพูดคุย ประเด็นที่ต้องการนำเสนอ รวมทั้งมีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการด้วยหรือไม่

### *สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร*

การทำงานของแพทย์ด้านสุขภาพกับสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ มีหลายบทบาทด้วยกัน ทั้งให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น เขียนบทความ ตอบคำถามสุขภาพ และแปลบทความสุขภาพจากต่างประเทศ ในการทำงานไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ หรือเขียนบทความนั้นแต่ละสื่อมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกัน บางรายต้องการสัมภาษณ์ บางรายต้องการให้วิทยากรเขียนในรูปแบบของตนเอง บางรายขอบทความแล้วนำไปเรียบเรียง เพื่อนำเสนอในรูปแบบของสื่อ แต่ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด ผู้ให้ข้อมูลสามารถขอตรวจสอบเนื้อหาก่อนตีพิมพ์เพื่อความถูกต้องก่อนเผยแพร่ได้ ส่วนการตอบคำถามสุขภาพมักมีเนื้อที่จำกัด ดังนั้น การตอบควรเลือกประเด็นที่น่าสนใจบนพื้นฐานของคำถาม ด้วยการตอบคำถามเสียก่อน แล้วจึง

นำเสนอในเรื่องอื่นที่เห็นสมควร สิ่งสำคัญในการนำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์คือ แม้เป็นข้อมูลเชิงวิชาการแต่หากสามารถนำเสนอให้เข้าใจง่าย มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการติดตาม โดยไม่ลืมนื้อหาและประเด็นที่สำคัญ จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารข้อมูลสุขภาพมากขึ้น ส่วนการแปลบทความทางวิชาการด้านสุขภาพที่จะนำเสนอ นั้น มีหลักการทำงานง่าย ๆ คือ ถ่ายทอดเนื้อหาให้คงเดิมมากที่สุด ผ่านการนำเสนอด้วยภาษาที่ง่าย แต่เนื่องจากมีความแตกต่างกันบ้างของการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางภาษาจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง การถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยจึงควรยึดหลักทางภาษาไทยเป็นสำคัญ

### รายการโทรทัศน์

มีทั้งรูปแบบรายการสดเพื่อสัมภาษณ์ในประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจของสังคม รายการสารคดีเกี่ยวกับสุขภาพหรือรายการบันทึกเทปสนทนา แต่ละรายการมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันบ้าง รายการสารคดีมักมีเวลาช่วงสั้น ๆ ดังนั้น การนำเสนอเรื่องราวในช่วงดังกล่าวต้องการความกระชับ แต่ให้ประโยชน์กับผู้ชมได้มากที่สุด จึงต้องเตรียมตัวเรียบเรียงเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอ ต่างจากรายการสนทนา ซึ่งมักมีเวลาพูดถึงประเด็นที่น่าสนใจมากกว่า

### การให้สัมภาษณ์กับสื่อ

---

สิ่งสำคัญสองประการในการให้สัมภาษณ์กับสื่อให้ประสบความสำเร็จ ทั้งต่อการสื่อสารความรู้ด้านสุขภาพ ความเจ็บป่วยของประชาชนหรือต่อองค์กรคือ

#### 1. การเตรียมตัวที่ดี

สำหรับผู้ถูกสัมภาษณ์แล้ว การเตรียมตัวที่ดีไม่เพียงเตรียมในเรื่องข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเท่านั้น แต่ยังต้องเตรียมตัวให้พร้อมทั้งในส่วนของภาพลักษณ์ส่วนตัว องค์กร ทำความรู้จักเข้าใจรายการ รูปแบบของรายการ ผู้สัมภาษณ์ซึ่งจะมีผลต่อการนำเสนอข้อมูล รายละเอียดอาจมีความแตกต่างกันบ้างในรูปแบบของรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ รายการสด รายการบันทึกเทป สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ นิตยสาร นอกจากนี้ การเตรียมใจด้วยความรู้สึกเป็นบวกทั้งต่อรายการ ผู้ดำเนินรายการ และต่อเรื่องราวที่จะนำเสนอ เป็นสิ่งที่ช่วยให้สามารถถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้อย่างน่าสนใจ น่าติดตาม และผู้รับข้อมูลสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

## 2. หาทางออกให้กับคำถามที่ตอบยาก

คำถามที่ผู้ดำเนินรายการถาม มักเป็นคำถามที่อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป แม้บางครั้งไม่อยู่ในความสนใจของแพทย์ บางคำถามเป็นคำถามที่ตอบยากเพราะกระทบบุคคลอื่น หรือทำให้เกิดความตึงเครียดมากเกินไปกับประชาชน ดังนั้น ก่อนออกรายการสัมภาษณ์เหล่านี้ ลองทบทวนดูว่ามีประเด็นใดบ้างที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด และความตึงเครียดโดยไม่จำเป็น ควรลองหาคำตอบที่เหมาะสมไว้ก่อน ไม่ควรคิดตอบสดในรายการ พยายามหลีกเลี่ยงการตอบว่า “ขอไม่แสดงความคิดเห็น” เพราะบ่งบอกว่าผู้ตอบมีลัทธิลุ่มคมในซ่อนอยู่ พยายามคิดถึงมุมมองที่เป็นบวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้คำตอบออกมาถูกต้อง น่าสนใจ และน่ารับฟังมากขึ้น

## เทคนิคการให้สัมภาษณ์ในรายการวิทยุ



รายการวิทยุเป็นการสื่อสารผ่านเสียงโดยไม่เห็นหน้าตาของผู้พูด ดังนั้น นอกจากเนื้อหาข้อมูลทางวิชาการที่น่าสนใจแล้ว การนำเสนอเพื่อเป็นสื่อให้ผู้ฟังนำ ข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นอยู่กับสิ่งที่ผู้ฟังได้ยิน ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสียง จังหวะ ในการพูด ความชัดเจนของภาษา การตอบคำถาม ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ รายการวิทยุมีทั้งรูปแบบที่เป็นรายการสด ซึ่งผู้ฟังสามารถโทรศัพท์เข้ามาร่วมพูดคุย ซักถามคำถามได้โดยตรง กับการบันทึกเทป ซึ่งสามารถ “ขอบันทึกใหม่” ได้ ใน รายการสดที่ผู้ฟังมีโอกาสโทรศัพท์เข้ามาสอบถามพูดคุย ผู้ตอบคำถามควรพูดคุยกับผู้ฟัง เหมือนผู้ฟังร่วมอยู่ในวงสนทนาด้วย และควรตั้งใจฟังพร้อมจับประเด็นคำถาม ให้ชัดเจนว่า ผู้ถามต้องการถามหรือมีข้อข้องใจในเรื่องใด และควรตรวจสอบข้อมูล ด้านล่างต่อไปนี้ กับผู้ประสานงานก่อนออกรายการวิทยุ

1. รายการประเภทไหน เช่น รายการสนทนากับผู้ดำเนินรายการ รายการที่มีการเปิดสายให้ผู้ฟังสามารถโทรศัพท์เข้ามาสอบถามได้
2. ใช้เวลานานเท่าไร มีเวลาพักระหว่างรายการหรือไม่
3. ต้องการให้ตอบคำถามสั้นๆ หรือเป็นการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง
4. ประเมินให้ได้ว่าผู้ดำเนินรายการเข้าใจเนื้อเรื่องที่จะพูดคุยมากน้อยเพียงไร
5. ประเด็นที่จะพูดคุย หากเป็นไปได้ควรให้ผู้ประสานงานส่งประเด็นที่จะพูดคุย ให้พิจารณา ก่อน หากประเด็นใดไม่เหมาะสม เช่น ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดจนอาจตื่นตระหนกจนเกินไป มีแนวโน้มในเชิงพาณิชย์มากเกินไป กระทบต่อบุคคลอื่น อาจขอให้ผู้ประสานงานแก้ไขก่อนออกอากาศจริง หรือหากมีบางประเด็นที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังแต่ผู้จัดไม่ได้คิดถึง อาจเสนอให้มีการเพิ่มเติมได้
6. ผู้ดำเนินรายการต้องการให้ช่วยส่งประเด็นให้หรือไม่ บางรายการอาจต้องการความช่วยเหลือจากนักวิชาการให้ช่วยส่งประเด็นที่อยู่ในความสนใจของตนเอง และอยากนำเสนอเพื่อพิจารณานำเสนอในรายการ

### ระหว่างออกอากาศ

- หลีกเลี่ยงการพูดอยู่คนเดียว
- พูดและใช้ภาษาให้ชัดเจน
- หลีกเลี่ยงคำพูดที่เข้าใจเฉพาะกลุ่ม เช่น การทำทูนิกเก็ตเทสต์
- พยายามอธิบายเรื่องราวอย่างง่าย
- สื่อความกระตือรือร้น และความตั้งใจผ่านน้ำเสียง
- หากเป็นการสัมภาษณ์ เพื่อนำเสนอในรูปแบบของข่าวให้เตรียมข้อมูลสั้นที่สุด
- พูดซ้ำๆ ชัดๆ
- ไม่ควรพูดถึงตัวเลขจำนวนมากในรายการวิทยุ
- พยายามยกตัวอย่างจากเรื่องใกล้ตัว
- อย่าหลงประเด็น

### เทคนิคการให้สัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์

จากเทคนิคการให้สัมภาษณ์ในรายการวิทยุ สามารถนำมาใช้กับรายการโทรทัศน์ได้เช่นกัน แต่การสื่อสารผ่านรายการโทรทัศน์เป็นการสื่อด้วยภาพ ดังนั้นภาพที่ออกสู่สายตาของผู้ชมควรเป็นภาพที่น่าดูน่าชม นอกจากการเตรียมตัวในส่วนของข้อมูลแล้ว ควรสอบถามผู้ประสานงานในรายละเอียดต่างๆ ตั้งแต่เรื่องการเดินทาง เวลาคัดหมาย เพราะในรายการโทรทัศน์ ผู้ร่วมรายการต้องได้รับการแต่งหน้าทำผมก่อนออกรายการ โดยทั่วไปไม่ได้ออกอากาศเพียงคนเดียว ยังต้องมีผู้ดำเนินรายการและอาจมีวิทยากรร่วม ทางผู้จัดจึงต้องบริหารจัดการเวลาส่วนนี้ เพื่อให้รายการสามารถออกอากาศได้ทันเวลา การแต่งหน้าทำผมสำหรับผู้ชายมักใช้

เวลาไม่นานนัก แต่สำหรับผู้หญิงอาจแต่งหน้าไปบ้างบางส่วน แล้วไปเพิ่มเติมที่สถานที่ เพราะการแต่งหน้าเพื่อถ่ายรายการโทรทัศน์โดยทั่วไป ต้องแต่งเข้มกว่าปกติที่แต่งในชีวิตประจำวัน ไม่ควรใช้เครื่องสำอางที่มีกากเพชรหรือมีความวาว เพราะจะทำให้สะท้อนแสงผ่านหน้าจอเป็นที่รำคาญของผู้ชม ส่วนทรงผมนั้นหากมีเพียงทรงเดียวที่ทำให้รู้สึกมั่นใจ ควรทำไปให้เรียบร้อย เครื่องประดับที่ใช้ไม่ควรมากเกินไป จนถึงดูความสนใจจากเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ รองเท้าที่ใส่ควรเป็นรองเท้ายุโรป เพราะบางช่วงของรายการอาจมีภาพมุมกว้างที่เห็นถึงเท้า นอกจากนี้ ยังมีรายละเอียดที่อาจเป็นประโยชน์ดังนี้

- ทำการบ้านให้ดี เพราะเวลาในรายการโทรทัศน์เพียงนาทีสองนาที มีผลต่อคนดูนับแสนคน ดังนั้น การสื่อสารในเวลาจำกัดควรได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากที่สุด
- ลองซ้อมหน้ากระจกถึงเรื่องที่ต้องพูด
- อย่าดั้นสวดเพราะเวลาโทรทัศน์แม้เพียงน้อยนิด แต่เข้าถึงผู้ชมได้เป็นจำนวนมาก
- เลือกประเด็นที่สำคัญ
- ภาพลักษณ์ดูดีน่าสนใจ มีชัยไปกว่าครึ่ง
- ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่ต้องใช้กับทีมงานให้เรียบร้อย สำหรับการร่วมรายการในห้องส่ง หากไม่มั่นใจว่าควรใส่สีใดให้งดใส่สีฟ้า ไม่ว่าจะเป็นลวดลายในผ้าหรือเนคไท เพราะบางรายการใช้ฉากหลังสีฟ้าแล้วตกแต่งด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งภาพของฉากจะทดแทนในบริเวณที่เป็นสีฟ้าทั้งหมด ทำให้ส่วนของร่างกายที่เป็นสีฟ้าถูกตัดออกเพื่อทดแทนด้วยภาพของฉาก ส่วนรูปแบบไม่ควรมีลวดลายมาก เครื่องประดับไม่มากเกินไป โดยทั่วไปควรแต่งตัวให้สอดคล้องกับผู้ดำเนินรายการ

- ไปถึงก่อนเวลา เพื่อเตรียมตัวเตรียมใจ
- สํารวจสิ่งที่อาจรบกวนสมาธิ พร้อมแจ้งให้ผู้ควบคุมรายการแก้ไขก่อนเริ่มรายการ เช่น จอมอนิเตอร์รบกวน
- ระหว่างรายการควรนั่งในท่าที่สบาย แต่สุภาพ

#### ระหว่างสัมภาษณ์

- พูดคุยกับผู้ดำเนินรายการ มองกล้องในบางจังหวะที่ต้องการสื่อสารกับผู้ชม
- ตั้งใจฟังเพื่อให้ตอบคำถามได้ตรงประเด็น
- หากเป็นการบันทึกเทป อาจขอหยุดเรียบเรียงคำตอบในบางประเด็น
- อย่าพูดอยู่กับคนเดียว ควรหยุดเมื่อตอบจบประเด็น
- หนักแน่น อย่าแสดงอารมณ์โกรธไม่พอใจ เพราะภาพลักษณ์ต่อผู้ชมจะเสียไปจนอาจมีผลต่อความเชื่อถือในเนื้อหาที่กำลังนำเสนอ
- หากถูกยั่วชวนให้ตอบในบางประเด็นที่ตอบไปแล้วซ้ำแล้วซ้ำอีก เพียงตั้งสติให้ดี หนักแน่น และยืนยันคำตอบเดิม
- เป็นตัวของตัวเอง เคลื่อนไหวร่างกายระหว่างการพูดคุยอย่างเป็นธรรมชาติ
- พูดด้วยภาษาสุภาพชัดเจน